

2023/2028(INI)

20.9.2023

AVIZ

al Comisiei pentru afaceri constituționale

destinat Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne

referitor la situația drepturilor fundamentale în UE în 2022 și 2023
(2023/2028(INI))

Raportor pentru aviz: François Alfonsi

PA_NonLeg

SUGESTII

Comisia pentru afaceri constituționale recomandă Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne, care este comisie competentă, includerea următoarelor sugestii în propunerea de rezoluție ce urmează a fi adoptată:

1. salută progresele înregistrate în negocierile pentru aderarea UE la Convenția europeană a drepturilor omului (CEDO), astfel cum se prevede în Tratatul de la Lisabona, precum și încheierea recentului acord provizoriu privind proiectele de instrumente de aderare revizuite; solicită ca aderarea să fie finalizată cât mai curând posibil pentru a consolida și a face mai coerentă protecția drepturilor omului în Europa, supunând toate instituțiile europene autorității CEDO și permițând persoanelor fizice să sesizeze direct Curtea Europeană a Drepturilor Omului împotriva Uniunii; solicită, de asemenea, UE să adere la Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale și la Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare;
2. solicită finalizarea procesului de aderare a UE și a statelor sale membre la convențiile Consiliului European, cum ar fi Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, Convenția de la Lanzarote, Convenția penală privind corupția și Convenția civilă privind corupția, precum și Carta socială europeană și Convenția de la Istanbul; invită organele UE și statele membre să promoveze o cooperare cuprinzătoare și constructivă cu Consiliul European, în vederea întăririi responsabilităților acestora în ceea ce privește garantarea respectării drepturilor fundamentale;
3. subliniază importanța Convenției de la Istanbul pentru protecția drepturilor fundamentale ale femeilor, combaterea violenței și a violenței domestice și invită cele șase state membre care nu au ratificat-o încă să o ratifice fără întârziere;
4. solicită întărirea rolului-cheie al Agenției pentru Drepturi Fundamentale a UE (FRA), inclusiv prin extinderea sarcinilor și competențelor sale pentru a promova și a proteja pe mai departe drepturile fundamentale în întreaga UE;
5. subliniază rolul statelor membre la toate nivelurile, îndeosebi la nivelul parlamentelor naționale și regionale, al administrațiilor naționale și locale și al autorităților de aplicare a legii, în asigurarea aplicării depline a Cartei drepturilor fundamentale (Carta) la punerea în aplicare a legislației UE; reamintește că FRA trebuie să dispună de capacități și resurse suficiente pentru a-și îndeplini sarcinile care i-au fost încredințate în concordanță cu mandatul său reînnoit;
6. invită Comisia și statele membre să informeze în continuare actorii societății civile și să îi implice în punerea în aplicare a Cartei; reamintește că, potrivit raportului FRA privind drepturile fundamentale în 2022, există încă posibilități de îmbunătățire în ceea ce privește protecția și promovarea drepturilor fundamentale la nivel local; reamintește necesitatea de a garanta că drepturile și principiile consacrate în Cartă sunt luate în considerare în mod corect în fiecare etapă a procesului legislativ al UE și de a monitoriza punerea în aplicare a tuturor drepturilor consacrate în aceasta la toate nivelurile de guvernare; subliniază că UE trebuie, de asemenea, să acorde prioritate

educației și sensibilizării cetățenilor săi cu privire la drepturile lor fundamentale, asigurându-se că aceștia sunt bine informați și capacitați să își exercite aceste drepturi;

7. ia act de raportul Consiliului Europei din 6 octombrie 2022 intitulat „Freedom of political speech: an imperative for democracy” (Dreptul la exprimarea opiniilor politice: un imperativ pentru democrație: un imperativ pentru democrație)”; subliniază că libertatea de exprimare în UE nu trebuie să fie limitată de interesele, cadrul constituțional sau opțiunile politice ale unui stat membru; subliniază importanța pluralismului mass-mediei și a libertății de exprimare; subliniază necesitatea de a asigura imparțialitatea și independența efectivă a autorităților naționale de reglementare față de guverne; condamnă cu fermitate ingerința nejustificată și disproporționată a acestor autorități în exprimarea jurnalistică și în deciziile editoriale în unele state membre; salută, în acest sens, propunerea de act legislativ european privind libertatea mass-mediei și solicită aprobarea rapidă a acestuia;
8. ia act de raportul Consiliului Europei din iunie 2022 intitulat „Programul de spionaj Pegas și impactul acestuia asupra drepturilor omului”; își exprimă profunda îngrijorare privind concluzia sa potrivit căreia programul de spionaj Pegas are sau ar putea avea efecte negative asupra drepturilor omului și a libertăților fundamentale, inclusiv asupra dreptului la demnitate, libertatea de întrunire, libertatea religioasă și chiar integritatea fizică și psihologică a unei persoane; invită statele membre să pună capăt imediat utilizării programului de spionaj Pegas;
9. ia act de avizele, rapoartele și studiile Comisiei de la Veneția; solicită ca acestea să fie respectate și monitorizate în mod corespunzător;
10. ia act de rapoartele OSCE/ODIHR privind observarea alegerilor în statele participante din UE;
11. regretă că drepturile fundamentale și statutul de rezident al cetățenilor UE și ai Regatului Unit au fost grav afectate de retragerea Regatului Unit din Uniunea Europeană; subliniază că Protocolul privind Irlanda de Nord este o condiție prealabilă pentru o relație armonioasă între UE și Regatul Unit; solicită guvernului britanic și tuturor statelor membre să garanteze protecția deplină a drepturilor cetățenilor UE și ale cetățenilor britanici, astfel cum sunt prevăzute în Acordul de retragere UE-Regatul Unit, în Acordul de comerț și cooperare și în Cadrul Windsor, precum și în cele consacrate în Acordul din Vinerea Mare;
12. consideră că războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei plasează UE într-o situație nouă, și anume aceea a unei extinderi prospective pentru a include Ucraina, Moldova, Georgia și țările din Balcanii de Vest, având ca bază fundamentală criteriile de la Copenhaga, îndeosebi stabilitatea instituțiilor care garantează democrația, statul de drept, drepturile omului și respectarea și protecția minorităților;
13. invită statele membre să trateze cu umanitate și solidaritate toate persoanele care se refugiază din războiul de agresiune al Rusiei, în conformitate cu legile și acordurile internaționale aplicabile; solicită, în acest sens, punerea deplină în aplicare a articolului 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), în special în ceea ce privește respectarea drepturilor omului, inclusiv în cadrul negocierilor în curs referitoare la noul pact privind migrația și azilul;

14. salută adoptarea mecanismului european privind statul de drept de către Comisie și, prin urmare, publicarea anuală a raportului privind statul de drept începând din 2020; condamnă în mod ferm încălcările grave ale principiilor statului de drept în unele state membre, în detrimentul drepturilor și libertăților fundamentale; își exprimă profunda îngrijorare, în special, cu privire la deciziile care pun sub semnul întrebării supremația dreptului UE și invită Comisia să adopte o poziție foarte fermă împotriva atacurilor persistente din anumite state membre împotriva statului de drept sau a oricăreia dintre valorile consacrate la articolul 2 din TUE, utilizând toate instrumentele disponibile; salută raportul din 2023 privind statul de drept realizat de Comisia Europeană și, în special, ansamblul de recomandări specifice adresate statelor membre cu privire la sistemele naționale de justiție, cadrele anticorupție, libertatea și pluralismul mass-mediei și aspectele instituționale legate de sistemul de control și echilibru; își reiterează sprijinul pentru punerea integrală în aplicare a Regulamentului privind condiționalitatea statului de drept și apelul pentru un acord interinstituțional privind un nou mecanism pentru democrație, statul de drept și drepturile fundamentale; subliniază că, în cadrul următoarei revizuirii a tratatelor, articolul 7 din TUE trebuie reformat și întărit pentru a asigura aplicabilitatea și eficacitatea acestuia;
15. sugerează că respectarea statului de drept nu ar trebui să fie doar o condiție prealabilă pentru aderarea noilor state membre, ci o obligație obligatorie și executorie pentru toate statele membre, care să fie monitorizată pe toată durata apartenenței lor la UE¹;
16. solicită crearea unor conferințe anuale privind statul de drept în urma raportului Comisiei privind statul de drept, cu delegații din toate statele membre, la care să participe cetățeni diverși și selectați aleatoriu, parlamentari, autorități locale, parteneri sociali și reprezentanți ai societății civile, pe baza propunerii Conferinței privind viitorul Europei;
17. regretă scandalurile recente care au afectat imaginea UE, cum ar fi scandalul de corupție Qatargate și spionajul de stat cu utilizarea programului Pegas, printre țintele cărui s-au numărat deputați în Parlamentul European; solicită ca toate repercusiunile acestor scandaluri să fie abordate în profunzime, cu scopul de a restabili pe deplin reputația și credibilitatea Parlamentului, și a păstra încrederea cetățenilor în instituțiile europene;
18. salută, din acest punct de vedere, adoptarea modificărilor la Regulamentul de procedură al Parlamentului European, care vizează consolidarea integrității, independenței și responsabilității acestuia;
19. salută activitatea comisiei de anchetă instituite în Parlamentul European (PEGA) pentru a investiga legile naționale existente care reglementează supravegherea și pentru a stabili dacă programele-spion au fost utilizate în scopuri politice, de exemplu împotriva ziariștilor, politicienilor sau avocaților; subliniază că utilizarea nelegitimă a programelor-spion de către guvernele naționale subminează democrația europeană și procesele decizionale europene; solicită o mai mare transparență în statele membre în ceea ce privește legile care reglementează supravegherea, pentru a împiedica apariția unui nou scandal de supraveghere în masă;

¹ Rezoluția Parlamentului European din 12 februarie 2019 referitoare la punerea în aplicare a Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene în cadrul instituțional al UE; JO C 449, 23.12.2020, p. 28.

20. este consternat și își exprimă profunda îngrijorare cu privire la constatările raportului Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF) referitor la activitățile operaționale ale Frontex în Grecia și la ignorarea flagrantă de către agenție a vieților migranților și la încălcările active ale drepturilor omului ale acestora;
21. solicită o politică proactivă de acces la documente, integritate și transparență din partea instituțiilor UE, pentru a se asigura că cetățenii își pot exercita efectiv dreptul de a controla activitatea și activitățile instituțiilor UE;
22. subliniază, în concordanță cu articolul 19 din TUE, cu articolul 67 alineatul (4) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și cu articolul 47 din Cartă, că un sistem judiciar independent este piatra de temelie a statului de drept și a dreptului la o protecție juridică efectivă; recomandă să se renunțe la abordarea actuală, care constă în abordarea ad-hoc a cazurilor legate de statul de drept în fiecare țară în parte, și solicită elaborarea de criterii și evaluări contextuale care să ghideze statele membre în recunoașterea și abordarea oricăror posibile probleme legate de statul de drept în mod regulat și comparativ;
23. subliniază că statul de drept este legat în mod intrinsec de respectarea democrației și a drepturilor fundamentale și că, prin urmare, cele trei principii trebuie monitorizate împreună;

**INFORMAȚII PRIVIND ADOPTAREA
ÎN COMISIA SESIZATĂ PENTRU AVIZ**

Data adoptării	20.9.2023
Rezultatul votului final	+: 21 -: 3 0: 0
Membri titulari prezenți la votul final	Włodzimierz Cimoszewicz, Ana Collado Jiménez, Gwendoline Delbos-Corfield, Salvatore De Meo, Daniel Freund, Charles Goerens, Sandro Gozi, Zdzisław Krasnodębski, Jaak Madison, Victor Negrescu, Max Orville, Paulo Rangel, Domènec Ruiz Devesa, Jacek Saryusz-Wolski, Helmut Scholz, Pedro Silva Pereira, Loránt Vincze, Rainer Wieland
Membri supleanți prezenți la votul final	François Alfonsi, Vladimír Bilčík, Mercedes Bresso, Pascal Durand, Alin Mituța
Membri supleanți [articolul 209 alineatul (7)] prezenți la votul final	Sara Skyttedal

VOT FINAL PRIN APEL NOMINAL ÎN COMISIA SESIZATĂ PENTRU AVIZ

21	+
PPE	Vladimír Bilčík, Ana Collado Jiménez, Salvatore De Meo, Paulo Rangel, Sara Skyttedal, Loránt Vincze, Rainer Wieland
Renew	Charles Goerens, Sandro Gozi, Alin Mituța, Max Orville
S&D	Mercedes Bresso, Włodzimierz Cimoszewicz, Pascal Durand, Victor Negrescu, Domènec Ruiz Devesa, Pedro Silva Pereira
The Left	Helmut Scholz
Verts/ALE	François Alfonsi, Gwendoline Delbos-Corfield, Daniel Freund

3	-
ECR	Zdzisław Krasnodębski, Jacek Saryusz-Wolski
ID	Jaak Madison

0	0

Legenda simbolurilor utilizate:

- + : pentru
- : împotriva
- 0 : abțineri